

Роль гендерних стереотипів у педагогіці та їх вплив на розвиток особистості має велике значення. Гендерні стереотипи продовжують впливати на освітній процес, обмежуючи можливості як хлопців, так і дівчат. Невідповідність між інтересами та очікуваннями суспільства може призводити до низької самооцінки, відчуження та нерівності у виборі професій та сфер діяльності.

Економічна нестабільність, конфлікти, зміна клімату та соціальні проблеми створюють тривожне середовище для молодого покоління. Психологи відзначають значне зростання рівня тривожності та депресії серед підлітків, що вимагає додаткових досліджень та уваги.

У сучасній освіті часто спостерігається перенавантаження учнів теоретичними знаннями, що негативно впливає на їхній психічний та фізичний стан. Висока кількість завдань та тиск на академічну успішність можуть призводити до тривожності, стресу та зниження мотивації до навчання.

Проблема підготовки педагогів до роботи з дітьми з особливими потребами також є нагальною. Не всі педагоги мають достатню кваліфікацію для роботи з дітьми з особливими освітніми потребами.

Відсутність відповідної підготовки і ресурсів ускладнює створення інклюзивного навчального середовища, що потребує уваги та реформ у педагогічній освіті.

Сучасна психологія та педагогіка стикаються з низкою викликів, що обумовлені швидкими змінами в суспільстві, розвитком технологій та глобальними кризами, такими як пандемія COVID-19.

Психологічне здоров'я освітян, вплив цифрових технологій на розвиток дітей, інклюзивна освіта, а також адаптація дітей до нових соціальних умов є важливими питаннями, що потребують комплексного підходу та нових рішень.

Окрім того, важливою залишається етична складова професійної діяльності педагогів та психологів, а також розвиток емоційного інтелекту серед дітей і підлітків.

Для успішного подолання цих проблем необхідні спільні зусилля держави, освітніх установ, громадськості та спеціалістів. Сучасна педагогіка та психологія повинні бути гнучкими та готовими до постійних змін, аби забезпечити ефективне навчання та психоемоційну підтримку молоді в нових умовах.

Колесник Дмитро Станіславович

Науковий керівник – канд. філос. наук, доц. Кобелева Д.Л.

Державний біотехнологічний університет

АКТУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ СУЧАСНОЇ ПСИХОЛОГІЇ ТА ПЕДАГОГІКИ

1. Виклики психологічної підтримки в умовах війни

Травматичний досвід дітей та дорослих: Війна призводить до масових психічних травм. Необхідно впровадження спеціальних програм для реабілітації та підтримки.

Посттравматичний стресовий розлад (ПТСР): Збільшення кількості випадків ПТСР вимагає від психологів нових підходів та методик.

Інтеграція кризового консультування: Потреба в екстреній психологічній допомозі як складовій шкільної та університетської педагогічної системи.

2. Освітня інтеграція та інклюзія

Інклюзивне навчання: Виклики інтеграції дітей з особливими освітніми потребами у звичайні класи вимагають підготовки фахівців та методик адаптації.

Інклюзивні технології: Використання сучасних технологій для полегшення навчання учнів з особливими потребами, включаючи спеціальні навчальні платформи та інструменти.

3. Цифровізація освіти та психологічний вплив технологій

Психологічний вплив дистанційного навчання: Під час пандемії дистанційна освіта призвела до збільшення рівня стресу, що зберігається й досі. Потрібно оцінювати її довгостроковий вплив.

Інформаційне перевантаження: Сучасні учні та студенти стикаються з великим потоком інформації, що ускладнює концентрацію та критичне мислення.

Цифровий етикет і кібербулінг: Збільшення випадків кібербулінгу серед учнів вимагає введення уроків з цифрової безпеки та культури спілкування.

4. Емоційний інтелект та соціальні навички

Розвиток емоційного інтелекту: Освіта зосереджується на академічних знаннях, часто нехтуючи розвитком емоційних та соціальних навичок.

Конфліктологія у школі: Вивчення та впровадження методів вирішення конфліктів серед учнів, розвиток навичок емпатії та толерантності.

5. Професійне вигорання педагогів

Збільшення стресу серед учителів: Велика відповідальність, невизначеність умов праці та перевантаженість призводять до високого рівня стресу і вигорання.

Ментальна підтримка освітян: Потрібні програми для психологічної підтримки та профілактики професійного вигорання серед педагогів.

6. Інноваційні методики навчання

Комунікативні підходи: Підвищення інтересу до інтерактивних методик, проектного навчання та використання гейміфікації.

Індивідуалізація навчання: Визнання необхідності персоналізованого підходу, враховуючи унікальні особливості та потреби кожного учня.

Ці актуальні питання є важливими для подальшого розвитку психології та педагогіки, оскільки від ефективного вирішення цих викликів залежить психологічне здоров'я та якість освіти майбутнього покоління.

Линник Денис Віталійович,
Чобітько Михайло Ігорьович

Науковий керівник – канд. іст. наук, доц. Золотарьов В.С.
Харківський національний автомобільно-дорожній університет

ХАРКІВСЬКЕ ТОВАРИСТВО ГРАМОТНОСТІ: ІСТОРІЯ ЗАСНУВАННЯ І ВІХИ ДІЯЛЬНОСТІ

На самому початку 60-х років XIX століття, саме після звільнення селян, кращі сили тогочасної інтелігенції усвідомили необхідність просвітництва широких народних мас. Це прагнення приблизити просвітництво до народу вилилось спершу у заснування цілого ряду недільних шкіл, які діяли з успіхом. Перша цифра вражає настільки, що надалі вже перестають дивувати будь-які статистичні дані. На початку 60-х років XIX ст. письменних людей в Росії було не більше 6 % Так, в 1856 р. на Україні було лише 1320 початкових шкіл, в яких навчалось 67,1 тисяч учнів, тобто, одна школа на 6,6 тисяч жителів, один учень на 150 чоловік населення. Подібно іншим містам у Харкові були відкриті недільні школи, кількістю п'ять, в яких навчалось більше 1200 людей, а кількість вчителів досягало 200. Але недовго існували ці недільні школи. За царським наказом 13 липня 1862 р. існуючі недільні школи були закриті.

Таким чином прогресивні інтелігентні сили були позбавлені можливості здійснювати свої ідеї. Але ці сили не здалися, а навпроти, групуючись навколо відомих суспільних діячів, професорів Харківського університету Э. С. Гордієнко, Д. І. Каченовського, А. А. Потебні, А. Н. Стоянова, М. М. Бекетова, вирішили створити нову організацію, яка дала їм можливість здійснити свої завітні мрії.

Першим в Україні, яка перебувала у складі Російської імперії, було створено в 1867 р. Харківське товариство поширення в народі грамотності. Пізніше в Україні виникають Одеське слов'янське товариство (1870 р.) та Київське товариство грамотності (1882 р.).

Ідея створення товариства грамотності у Харкові вперше була висловлена громадським діячем М. П. Балліним. Маючи намір започаткувати товариство грамотності в Костромі, М. П. Баллін уже тоді в листах до своїх друзів харків'ян радив заснувати подібне товариство й у